

Motion till riksdagen 2011/12:U246

av **Cristina Husmark Pehrsson och Olof Lavesson**
(M)

Nordiskt samarbete i går, i dag och i morgon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att stärka Norden som region för att därigenom bättre kunna möta globaliseringens utmaningar, öka möjligheterna och stärka tillväxten.

Motivering

Från att länge varit slumrande och lite omodernt är det nordiska samarbetet åter i fokus. Åtminstone lyfts frågan allt oftare om inte de nordiska länderna borde samarbeta mer för att nå ökat inflytande i internationella sammanhang, inte minst på EU nivå ... I en allt mer globaliserad värld där aktörerna blir allt fler leder detta till att kampen om inflytande hårdnar.

(Helsingborgs Dagblad 2011-09-18)

Det nordiska samarbetet har under de senaste åren gått in i en ny fas med förnyad kraft, med fokuserade ambitioner och med ett globalt perspektiv. Utanför Norden och utanför EU, i USA och Asien, växer intresset för Norden som en dynamisk region.

Norden har en unik chans att öka sitt inflytande såväl inom EU som internationellt. Länderna i Norden är vart och ett litet, men tillsammans är Norden en region att räkna med och vår gemensamma ekonomi räknas till den tionde största i världen. En nordisk vision och strategi, samordning av våra styrkor och en stark politisk viljeinriktning skulle avsevärt öka det nordiska inflytandet.

Nordiska rådet bildades 1952 av parlamentariker från de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena Grönland, Åland och Färöarna. Genom avtalet banade man väg för passfrihet och en gemensam arbetsmarknad

Fel! Okänt namn på

med färre regler och hinder. Införandet av miljömärket svanen tillhör också ett av Nordiska rådets flaggskepp. Efterkrigstiden, vänortsutbyte och en aktiv Föreningen Norden band oss också samman.

Dagens nordiska råd behandlar fortsatt frågor som har ”nordisk nytta”. Fokus ligger idag på globaliseringen och att den ska mötas genom utbildning, forskning och energi. Men frågor om gränshinder och en öppen och självklar arbetsmarknad hanteras av Nordiska rådet. Arktis och Barentsregionen, och en utsatt havsmiljö, är andra stora och viktiga frågor för oss i Norden men också i samverkan med andra gränsande områden som Ryssland och Kanada. Ytterligare frågor handlar om att främja regionens inflytande i EU och internationellt samt att stärka integrationen och tillsammans möta dagens och i synnerhet morgondagens utmaningar.

Tider förändras, utmaningar och möjligheter likaså, och därför ska också en organisation eller ett samarbete utvecklas och förnyas för att rätt kunna möta nya krav och behov.

Ett smalare och vassare nordiskt råd

Ibland förs också fram i debatten frågan om inte Sverige borde dra sig ur det nordiska samarbetet inom Nordiska rådet och i stället låta fackutskotten i riksdagen vara kraften i det nordiska samarbetet. Vår uppfattning är att det nordiska samarbetet är viktigt och därför ska också alla vägar användas för att säkerställa Norden som en stark region i norra Europa. Ett modernt nordiskt råd ska vara synligt, effektivt och mer fokuserat. Av detta skäl har också den konservativa gruppen i Nordiska rådet, på svenskt initiativ, fört fram värdet av en bredare översyn av verksamheten och parlamentariskernas roll för att säkerställa att Nordiska rådet har en viktig funktion att fylla också i framtiden.

Ett vassare och smalare nordiskt råd behöver intresserade och aktiva fackutskott i riksdagen. Tillsammans kan man på ett effektivt sätt föra frågorna framåt, både vad gäller nordisk nytta inom Norden och som en stark röst i EU. Ett aktivt utskottsarbete där nordiska frågor finns med på dagordningen kommer att än mer förstärka arbetet med att värna Norden som en tillväxtregion.

Gränsöverskridande parlamentariska organisationer i Europa

Inom EU finns idag en mängd liknande samarbetsorgan för gränsöverskridande samarbete på parlamentarisk nivå liknande det som finns inom Nordiska rådet.

Nedan redovisas ett antal av de samarbetsorgan som finns och som baserar sig på den lista över storskaliga europeiska gränsöverskridande samarbeten som Association of European Border Region (AEBR) har sammanställt. På deras hemsida återfinns en lista med mer än 200 olika typer av gränsöverskri-

Fel! Okänt namn på

dande samarbeten. Utöver 14 större samarbeten finns det 185 namngivna gränsöverskridande regioner på AEBR:s webbplats. Bland annat nämns Öresundsregionen.

*** Baltic Council (BC)**

BC är en organisation som syftar till att främja samarbete mellan Estlands, Lettlands och Litauens parlament. Syftet är att samordna de baltiska ländernas ställning i internationella, ekonomiska, politiska och kulturella frågor. Organisationen använder också sin röst för att stärka sin röst internationellt. BC består av en delegation från varje land och parlamentarikerna utses av respektive parlament. Beslut som fattas av BC är endast rådgivande.

*** Beneluxsamarbetet**

Det gemensamma parlamentet består av parlamentariker från Belgien, Nederländerna och Luxemburg. Syftet är att ge regeringarna råd i frågor som rör ekonomiskt och gränsöverskridande samarbete. De instrument parlamentet har till hands är rekommendationer och yttranden.

*** British-Irish Parliamentary Assembly (BIPA)**

BIPA är ett interparlamentariskt organ som syftar till att utgöra en länk mellan ländernas parlament. BIPA möts två gånger om året i sessioner och arbetar dessutom i kommittéer. Resolutionerna sänds till regeringarna, vilka sedan levererar formella svar. Alla kommittéer interagerar med EU-parlamentet. Några frågor som tagits upp handlar om gränsöverskridande handel inom EU, jordbrukspolitik och transportlänkar.

*** The Parliamentary Assembly of the Mediterranean (PAM)**

PAM är en organisation som syftar till att föra samman alla kustländer runt Medelhavet i ett eget forum och tar upp frågor som är av direkt intresse för medlemmar i regionen. PAM arbetar genom kommittéer med olika frågor och sänder rekommendationer till de nationella regeringarna.

*** The Parliamentary Assembly of the Black Sea Economic Cooperation (PABSEC)**

PABSEC består av 76 parlamentariker från tolv medlemsländer (bland annat Tyskland och Frankrike).

Den parlamentariska församlingen behandlar frågor som rör demokrati, miljöskydd, brottslighet och terrorism. I framtiden siktar PABSEC på att etablera relationer med framför allt EU-parlamentet.

*** Central European Initiativ (CEI)**

Initiativet har idag 18 medlemmar/länder. Parlamentariker finns i kommittéer, samarbetet är fastlagt i en arbetsordning och deklARATIONER antas vid sessioner.

Fel! Okänt namn på

Nordiska rådet och EU

Nordiska rådet antog på sessionen 2009 EU-strategin ”En nordisk stemme i EU” för att mer systematiskt följa upp viktiga ämnen som ska behandlas i EU och som har en gemensam betydelse i förhållande till EU. Det kan till exempel handla om en ”early warning” om det uppkommer nya förslag som har betydelse för Norden.

Liksom övriga samverkande länder i Europa är det viktigt att Nordiska rådet kommer in tidigt i beslutsprocessen och det är därför väsentligt med täta kontakter med de nordiska parlamentens utskott och inte minst deras EU-nämnder. Viktigt är att NR inte går in i detaljer men förhåller sig till övergripande förslag som är av betydelse för hela Norden som till exempel att inte fler gränshinder uppstår och att underlätta för regioner/länder att samverka.

Utmaningar och möjligheter

De nordiska länderna står inför många gemensamma utmaningar, bland annat till följd av globaliseringen, en åldrande befolkning och klimatförändringar. Det nordiska samarbetet fick därför en ny modern strategi formulerad då de nordiska ländernas statsministrar möttes i Punkaharju 2007, och man skrev i pressmeddelandet att man skulle ”eftersträva att med alla medel undanröja svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget”.

De nordiska statsministrarna enades också om att förhålla sig positiva till de nya möjligheter och utmaningar för Norden som globaliseringen medför och man vill utnyttja dessa genom att vidareutveckla en nordisk modell där den framtida välfärden för medborgarna, företagets konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, gemensam kultur och satsningar på hållbar utveckling är viktiga.

Gränshinder

De nordiska länderna är tätt integrerade ekonomiskt. Vi handlar, arbetar och pendlar mycket över våra gränser. Det stärker vårt välbefinnande. Också det nordiska näringslivet har blivit mer integrerat. Att det nordiska näringslivet ska kunna operera så obehindrat som möjligt över de nordiska gränserna ligger i samtliga länders intresse.

Norden har länge haft en gemensam arbetsmarknad. De nordiska länderna ingick redan 1954 en överenskommelse om en fullt integrerad gemensam nordisk arbetsmarknad. De nordiska länderna ingick dessutom 1989 en överenskommelse om samarbete på arbetsmiljöområdet. Genom utbyte av arbetskraft har de nordiska länderna alltsedan 50-talet kunnat utjämna obalanser mellan länder som har en hög arbetslöshet respektive som har haft ett stort behov av arbetskraft.

Genom den gemensamma nordiska arbetsmarknaden har de nordiska länderna kunnat hantera konjunktursvängningarna bättre. Också idag är utväx-

Fel! Okänt namn på

lingen av arbetskraft stor inte minst i gränsområdena. Cirka 40 000 personer pendlar varje dag mellan två nordiska länder.

Genom att underlätta ökad pendling skapas en grund för en större arbetsmarknad, fler arbetstillfällen och ökad tillväxt. Det handlar om att främja näringslivsklimatet, att underlätta utbyte av kunskap och idéer och att vara attraktiv för utländska investeringar. Därmed skapar vi underlag för framtidens tillväxt och sysselsättning.

Men det existerar fortfarande en hel del gränshinder som hämmar tillväxten och välbefindandet och gör vardagen besvärlig för många verksamheter och medborgare. Arbetet med att undanröja dessa gränshinder pågår varje dag och måste fortgå med oförminskad styrka och vara en gemensam ansträngning för samtliga nordiska länder.

Stockholm den 3 oktober 2011

Cristina Husmark Pehrsson (M)

Olof Lavesson (M)